

03

November 2021 Jaargang 9

NIEUWSBRIEF Nieuwsbrief

2

Column/ Colofon

3

Excursies en vrijwilligers werkzaamheden

4

Info Werkgroepen

5

Fruitbomen op schoolplein

6

Stichting natuur & Landschap nieuws

1. *Voorzitters wisseling*

2. *A.E.D.-cursus*

3. *En veel ander nieuws*

10

Help kap bomen te voorkomen

12

Roofvogels vertellen het hele verhaal

15

Aalscholver weer onder vuur

18

Stoeplantje van de week

21

Opvallende piepjes in de lucht

22

Buiten de regio

23

Kort bericht

24

Vrijwilligers gevraagd

Werkgroep Flora en fauna Zwijndrechtse Waard

WetensWaard

Stichting Natuur en Landschap Zwijndrechtse Waard

Bestuur

Voorzitter	Wim Los	078-6100586
Secretariaat en sponsering	Cees Roosendaal	078-6101879 Postbus 11206
Penningmeester	Gert de With	078-6185939

Coördinatoren

Werkgroep Flora en fauna	Ron Stevense	078-6120366
Natuureducatie	Lidy van der Lans-Exler	078 6812629
Ruimtelijke ordening	Martin de Bruin	078-6102822
Beheer 't Weetpunt Agenda planning	Harrie de With Cees de Baat	078-6823346 06 10732313

Eindredactie

Ron Stevense

Kopij voor het volgend nummer per e-mail naar rstevense@chello.nl

Gisteren zou de nieuwsbrief verstuurd worden maar door de aangekondigde maatregelen betreft het corona virus heb ik een dag gewacht, Wat zou er gaan gebeuren? We weten het inmiddels een complete lockdown. Dus alles ligt stil. Opnieuw moeten we alle activiteiten afgelasten. Omdat op dit moment voor mij nog niet duidelijk is wat wel of niet georganiseerd wordt kijk even op de website. Ja we zijn het zat deze virus en de maatregelen die genomen worden zat, probleem is dat het virus ons nog niet zat is.

De laatste nieuwsbrief van dit jaar. Een jaar waar veel georganiseerd werd maar ook weer afgelast. Iedereen ging door om het beste van te maken. Per 1 januari treedt onze gewaardeerde voorzitter Wim Los af en wordt opgevolgd door Hans bakker. We zullen Wim zeker missen maar weten dat Hans het ook goed gaat doen. In de nieuwsbrief hebben beide een artikel geschreven waar meer in staat.

De komende periode mogen we niet veel en dat zijn de mooie momneten om ons in de natuur te gaan wandelen. Er is ondanks het sombere weer zoveel moois te beleven.

We maken weer nieuwe plannen en activiteiten komen wel weer. We geven niet op en ik hoop dat iedereen zicht tocht vermaakt ondank dat we niet bij elkaar mogen zijn.

Graag tot 2022.....

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de "Stichting Natuur en Landshap Zwijndrechtse Waard"

*Bezoekerscentrum: t 'Weetpunt
Develpad 169
3335AR Zwijndrecht*

Voor verdere informatie kunt onze website bezoeken

*Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard:
<http://www.natuur-zw.nl/Wordpress/>*

*Redactie:
Eindredactie en eindverantwoordelijkheid: Ron
Stevense*

*Alle stukjes kunnen en activiteiten kunnen gemaild worden naar
rstevense@chello.nl*

Deze nieuwsbrief "vervangt de nieuwsbrief van de Flora en fauna Werkgroep Zwijndrechts Waard"

Excursies Vrijwilligers werkzaamheden Activiteiten

Agenda 2021/22

WERKGOEP NATUURONDERHOUD ZWIJNDRECHTSE WAARD

18 December Zaterdag	Werkgroep Natuuronderhoud Zwijndrechtse Waard Werkzaamheden in de Hooge Nesse polder/ Veerplaat Natuur werkdag Hooge Nesse van 9.00-12.30 uur
--------------------------------	--

2022

5 januari Woensdag	Werkgroep Natuuronderhoud Zwijndrechtse Waard Werkzaamheden in de Hooge Nesse polder/ Veerplaat Natuur werkdag Hooge Nesse van 9.00-12.30 uur
15 januari Zaterdag	Werkgroep Natuuronderhoud Zwijndrechtse Waard Werkzaamheden in de Hooge Nesse polder/ Veerplaat Natuur werkdag Hooge Nesse van 9.00-12.30 uur

Vier de winter
Met de middeleeuwse
speellieden van
Kasteel Develstein

Woensdagmiddag 29
december 2021
start 14.00 tot 15.30 uur

Aanmelden bij:
lidvexler777@gmail.com
Jonger dan 7 jaar kom met
begeleiding.

De woensdag Scharrelkids www.natuur-zw.nl

't Weetpunt Gesloten

In verband met Corona was 't Weetpunt al gesloten tot en met 5 december 2021. **DE SLUITINGSPERIODE IS VERLENGD** tot en met zondag 9 januari 2022

Voor meer informatie zie website www.natuur-zw.nl

Excuses voor het ongemak,
Bestuur

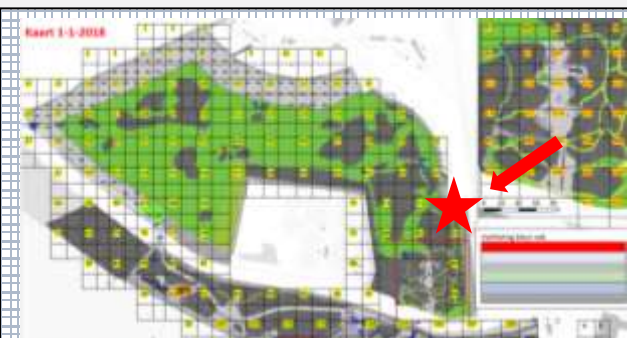

Werkgroep Natuur Beheer Zwijndrechtse Waard

Locatie: Hooge Nesse/Veerplaat

KORTE INFORMATIE:

- 1 Vuurwerk probleem op de Hooge Nesse
- 2 Stronkentrekker aangeschaft
- 3 Nieuwe tractor is een haalbare optie. We zijn bezig

Verzamelen bij de ingang Hooge Nesse/bij hsl-lijn. (Lindsedijk)

Aanvang: 9.00 uur- 12.30 uur
 Klaarzet team 8.30 uur bij van Nesse/ werkschuur
 Onder leiding van: Ron
 Info en afmelden bij: rstevense@chello.nl

Weersverwachting

Verwachte temperatuur: Celsius
 Weer:
 Bijzonderheden:

Beheeractiviteiten: Op het ogenblik worden de winter werkzaamheden uitgevoerd op de Hooge Nesse. Veel naaiwerk, bomen opslag verwijdere en bramen velden klier maken of verwijderen

Flora en Fauna Werkgroep Zwijndrechtse Waard

Vogelwerkgroep Zwijndrechtse Waard

Excursie werkgroep

Werkgroep nestkasten

KORTE INFORMATIE:

- 1 Bomenkap in Zwijndrecht
- 2 Zonnepanelen park kot het er?
- 3 Voorzitter treedt af en nieuwe komt...
- 4 Corona komt en gaat, onzeker beleid maak alles lastig te organiseren,
- 5 A.E.D cursus
- 6

Flora en fauna werkgroep nieuws

Helaas ben ik zelf (Ron) door medische problemen langere tijd niet buiten geweest, Gelukkig is al het werk in goede handen en wordt er doorgewerkt op de Hooge Nesse. Wat dat betreft is het in goede handen. Veel werkzaamheden zijn reeds verricht en er zullen og velen volgen .

Ook worden we steeds beter in ons werk ervaring gaat meetellen maar ook de aanschaf van noodzakelijk nieuw mariaal is belangrijk, bijv., de aanschaf van en stronkentrekker. Je kan wilgen afzagen maar deze komen steeds weer op. Een stronkentrekker zegt het al trek de stronken uit de grond met een kracht van 1600 kilo. Deze wordt in januari geleverd. Ook is tractor aan vervangen toe en wel om verschillnede redenen er kunnen nu bepaalde gereedschappen niet aangekoppeld worden ook is een veiligheid niet meer van deze tijd dus is het noodzakelijk.

Het leuke is dat er een zeehond in de oude maas rondzwemt of deze al de Veerplaat heeft genaderd weet ik niet.

De komende tijd zullen we weer om tafel gaan zitten met alle partijen die op de Hooge nesse/ Veerplaat actief zijn. Helaas is de betrokken gemeente functionaris Vertrokken voor ander werk en haar zullen we zeker missen. Tijdens dit schrijven is de aanvanger nog niet bekend

FOTO'S IN BEELD

Fruitbomen op schoolplein De Wegwijzer

9 december '21 was er een bijzonder hoogtepunt in de geschiedenis van basisschool De Wegwijzer in Zwijndrecht. Joanna Schneider-Pizon, schoolgids, onlangs geslaagd als moestuincoach van IVN en werkzaam bij Green Direction, organiseerde een ochtend waarop fruitbomen geplant werden.

Samen met andere ouders van de kinderen op De Wegwijzer, kinderen van groepen 1 t/m 4 en schoolgidsen van Stichting Natuur Zwijndrechtse Waard en IVN zijn de eerste fruitbomen op het schoolplein geplant. Natuurlijk staat de in heel Nederland bekende Zwijndrechtse Wijnpeer er ook tussen. De leerlingen van De Wegwijzer kunnen zo voortaan zien hoe fruit aan bomen zich ontwikkelt.

Dank aan betrokkenen

Er is een prachtig resultaat bereikt door veel mensen met een groot hart en liefde voor de natuur en voor kinderen. Dit resultaat was niet bereikt zonder Richard Schuurmans van PakAan die tijdens zijn ziekteverlof Joanna Schneider-Pizon toch goed advies gegeven heeft. Ook jongens van Leerwerkbedrijf Zwijndrecht Werkt hebben geholpen met het verwijderen van tegels van de schoolplein en het klaarmaken van een mooi stukje tuin voor de planten.

Heren van de Zwijndrechtse Volkstuinvereniging "De Amateurtuinder" hebben de fruitbomen en bessenstruiken besteld en geleverd. De dames van schoolgidsen groep van Stichting Natuur & Landschap – Zwijndrechtse Waard en IVN en de ouders van de kinderen op school hebben geholpen kinderen te begeleiden tijdens het planten van de bomen. En ze hebben natuurlijk zelf veel gesjouwd.

Een subsidie van Jong Leren Eten maakte dit project mede mogelijk. En het planten van de bomen was zonder de leiding en het lerarenteam van De Wegwijzer op de onderbouwlocatie aan het Hoofdland ook niet mogelijk geweest. Zij werken aan de toekomst van onze kinderen. Iedereen bedankt voor de inzet en voor de goede samenwerking!

Ook interesse in fruitbomen op school?

Hoeveel van de kinderen in Zwijndrecht hebben eens de appels en de peren aan een boom zien groeien? Hoeveel van hen kunnen aalbessen herkennen? Wil jouw school ook meedoen aan schooltuinavontuur en kan een gediplomeerde moestuincoach gebruiken?

U kunt dan

Contact opnemen met Joanna Schneider-Pizon via moestuincoach@greendirection.nl.

Beste vrijwilliger,

We schreven: Het jaar 2020 zal de geschiedenis ingaan als een zeer turbulent jaar, alles wat wij in 2019 normaal vonden is nu niet meer normaal.

Wij mogen geen handen meer schudden, we moeten anderhalve meter uit elkaar blijven, niet met onze kinderen en/of kleinkinderen knuffelen, niet reizen en niet meer uit eten gaan. Hierdoor ontstaat eenzaamheid en angst, veroorzaakt door een vijand die we niet kunnen zien of voelen maar die er wel is.

Maar er is licht aan het eind van de tunnel, volgend jaar zal naar ons gevoel een veel beter jaar worden. Wij verwachten daarom, dat wij elkaar in 2021 weer veel vaker zullen zien om het vrijwilligers werk voor onze Stichting te doen.

Deze zinnen zijn van december 2020 en kijk er is niets veranderd of toch wel?
Zijn wij moedelozer geworden?

Wij, als bestuur van de Stichting, willen iedereen een hart onder de riem steken en laten we vooral de moed er inhouden en elkaar niet bestoken met negatieve gedachten.
Hier komen we ook wel weer uit.

Wij denken wij als bestuur beter, we gaan waarderen wat we hebben als vrijwilligers en dat gevoel willen we niet meer kwijt in 2022.

Kop op, er komen betere tijden waarin we weer met enorme energie ons vrijwilligerswerk gaan doen. Ondanks alles willen wij jullie hartelijk bedanken voor jullie tijd, energie en positieve bijdrage aan onze Stichting in 2021.

Helaas moeten we afscheid nemen van onze voorzitter per 31 december, dit willen wij niet ongemerkt voorbij laten gaan, we weten echter nog niet hoe we het moeten gaan organiseren met deze pandemie.

Per 1-1- 2022 verwelkomen wij onze nieuwe interim-voorzitter dhr. Hans Bakker.

Wij wensen jullie prettige kerstdagen, een goede jaarwisseling en een positief en gezond nieuw jaar toe.

Met vriendelijke groet,
Namens het bestuur van Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard.
Wim Los, Cees Roosendaal en Gert de With

Er is een tijd van komen en van gaan.

Geachte vrijwilligers, beste mensen,

In 1984 heb ik, samen met mijn vrienden van de JKD (Junior Kamer Drechtsteden) een plan gemaakt om in onze omgeving ook iets te doen aan het "Global Forest Plan" van JCI (Junior Chamber International). De ernstige ontbossing in Brazilië was toen de reden voor deze actie. Ons oog viel op het ontwerp van de wijk Oudelands Ambacht waar een mooie groenstrook langs de Devel op papier gepland stond. Samen met wethouder Gert-Jan Vogelaar en directeur gemeentewerken

ir. Aart de Koning hebben we de gemeenteraad van Zwijndrecht zover gekregen dat we dit gebied met voorrang mochten gaan ontwikkelen.

De universiteit van Wageningen werd ingeschakeld voor het maken van een ontwerp. Inmiddels waren ook enthousiaste inwoners van Zwijndrecht geïnteresseerd in dit plan en met hun enthousiasme ontstond een nieuw ontwerp, nu voor een arboretum. In dit verband zijn de namen van Anton van de Ploeg en Lenie Mars het noemen meer dan waard. Zij zijn de deskundigen geweest die ervoor gezorgd hebben dat, in plaats van een eenvoudige groenstrook, een prachtig park is ontstaan. Het inmiddels in de Zwijndrechtse Waard beroemde “Arboretum Munniken Park”, waar veel vrijwilligers wekelijks het onderhoud van verzorgen.

De heer Van der Ploeg en zijn bestuursleden vonden, dat er in en bij dit park ook andere activiteiten moesten plaatsvinden. Het, met vrijwillige krachten gebouwde, Weetpunt kon dan als trefpunt en informatiecentrum dienstdoen voor o.a. alle vrijwilligers van de vogelwerkgroep, de werkgroep voor exposities, de werkgroep voor ruimtelijke ontwikkeling en natuurlijk de werkgroep die NME (natuur- en milieueducatie) ging verzorgen voor de jeugd.

Lidy van der Lans-Exler, met ervaring in IVN-verband en kennis van de natuur, was ook al jarenlang betrokken bij het mooie vrijwilligerswerk van de inmiddels opgerichte Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard. Zij heeft er mede voor gezorgd dat er zaterdagmiddag activiteiten ontstonden in het park, op het natuurleerpad en rond de Devel. Wat hebben veel jongeren van haar werk genoten, en ze doen dat nog steeds.

In die omgeving, met veel enthousiaste mensen en mooie activiteiten, werd in 2004 door Anton van der Ploeg en Jan-Willem Turkenburg en penningmeester Theo Slijkerman de vraag aan mij gesteld om voorzitter te worden van die Stichting N&LZW. Een vraag die ik, gezien de voorgeschiedenis, niet met nee kon beantwoorden. En van mijn “ja” heb ik ook nooit spijt gehad.

Inspiratie voor dit vrijwilligerswerk kreeg ik van vele kanten: van de schoolgidsen die elk jaar aan ruim 4.000 basisscholieren natuurlessen geven. Inspiratie ook van de natuurwerkers die, o.l.v. Ron Stevense, een prachtig natuurgebied op de Hoge Nesse Polder hebben gemaakt. En het enthousiasme van de gastvrouwen en gastheren bij het ontvangen van de bezoekers van het Weetpunt. Ook van de inzet die Jacques Rozendaal toont bij het beheer van de website en bij de organisatie van de jaarlijkse “Dag van de Duurzaamheid”.

Ik zou nog veel andere namen kunnen noemen van mensen die zich belangeloos inzetten voor het behoud van het landschap en de natuur in onze Zwijndrechtse Waard. Daar wil ik iedereen voor bedanken!!

Ons buitengebied verdient deze aandacht omdat veel burgers uit Zwijndrecht, H.I. Ambacht en Heerjansdam daarin, dicht bij huis, heerlijk kunnen recreëren. Mijn boodschap aan de gemeentebesturen luidde altijd: hou dit buitengebied groen en open voor de mensen die er dagelijks van genieten, met jong en oud.

Nu vind ik dat de tijd van gaan is gekomen.

Per 1-1-2022 geef ik mijn taak als voorzitter over aan Hans Bakker. Ik ben blij dat Hans dit wil gaan doen. Hij is een man die bewezen heeft dat hij leiding kan geven aan een grote groep vrijwilligers. Ik wens hem, dat hij net zoveel genoegen beleeft aan dit werk als ik mocht ervaren. Samen met secretaris Cees Roosendaal en penningmeester Gert de With, twee trouwe en ervaren bestuurders, vormen zij nu het nieuwe bestuur.

Ik heb alle vertrouwen in dit nieuwe DB van onze Stichting N&LZW.

Ik bedank iedereen, alle vrijwilligers en medebestuurleden, voor de plezierige samenwerking. Het ga jullie goed.

Hartelijke groeten, Wim Los

Nieuwe voorzitter SN&LZW

Even voorstellen, mijn naam is Hans Bakker, privé ben ik gelukkig getrouwd met Joke en heb een inmiddels op zichzelf wonende zoon Tim. Ik ben geboren en getogen in Zwijndrecht en heb hier mijn hele werkzame leven al deelgenomen aan het verenigingsleven. Nadat ik in 2010 met pensioen ben gegaan heb ik mij volledig gericht op het vrijwilligerswerk. Ik was destijds bestuurslid bij sv Conventus en heb als mede-initiatiefnemer het Platform Sport en Bewegen Zwijndrecht opgericht en voorgezeten tot 2020. In 2014 was ik medeoprichter van de stichting Hooge Nesse/Veerplaat en ik heb deze stichting voorgezeten tot 2020.

Tijdens dit voorzitterschap was de band met de stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard al zeer nauw en ik heb dan ook positief gereageerd toen ik ben benaderd om Wim Los op te volgen als voorzitter van de stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard. Wim zal met ingang van januari 2022 de voorzittershamer overdragen en ik kijk er naar uit om samen met het zittende bestuur, ook in deze lastige tijd er het beste van te maken. Tenslotte wens ik iedereen een goede feestdagen en een gezond 2022 toe.

Beste potentiële deelnemers voor onze AED-cursus

Evenals voorgaande jaren wil de Stichting Natuur & Landschap al haar vrijwilligers een cursus reanimatie aanbieden,

Wij doen dit in samenwerking met de VAMP, dus ook alle vrijwilligers van de VAMP worden hierbij uitgenodigd.

De avonden worden gegeven in 't Weetpunt op dinsdag 11 januari en op donderdag 27 januari om 19.30 uur.

Op 11 januari is de avond voor gevorderden en duurt 1,5 -2 uur.

Op 27 januari is de avond voor degene die voor het eerst deze AED cursus willen volgen, deze cursus duurt 2,5-3 uur.

Wij gaan ervan uit dat Reanimatie Drechtsteden (organisator van deze cursus) een coronapas eist voor deelname aan deze cursus.

Mocht dit t.z.t niet het geval zijn dan hoort u van ons.

Voor opgave voor deze cursussen kunt contact opnemen per e-mail: cees.roosendaal@hetnet.nl
Of tel: 0647199022

Met vriendelijke groet. Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard

Sluiting Weetpunt

Geachte Gastvrouwen en Gastheren, beste vrijwilligers,

Het bestuur van de Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard heeft helaas moeten besluiten om ons ontmoetingscentrum 't WEETPUNT m.i.v. vandaag voor een aantal weken te sluiten.

Dat is jammer voor hen die het gebouw willen bezoeken, maar wij vinden het voor het tegengaan van mogelijke besmettingen door het coronavirus voor onze vrijwilligers het beste.

Deze sluiting duurt in ieder geval t/m 9 januari 2022

Gelukkig kan iedereen nog wel genieten van een wandeling in het mooie MunnikePark.

Als dat verantwoord kan, dan gaat het kerststukjes maken op maandag 13/12 nog wel door.

Hiervoor zijn 2 sessies (maandagmiddag 14-17 uur en maandagavond 19-22 uur) en met een beperkte hoeveelheid deelnemers.

U moet zich voor deze happening melden via wimlos45@gmail.com

Namens het bestuur wens ik jullie een goed weekend en.....blijf a.u.b. gezond!

Met vriendelijke groet, Wim Los Voorzitter St.N&LZW

Rabobank

Rabobankleden van IJsselmonde-Drechtsteden hebben tijdens de stemperiode van de Rabo Club Support op de Stichting Natuur en Landschap Zwijndrechtse Waard gestemd en dat heeft een mooi bedrag opgeleverd van € 451,41 die we kunnen besteden aan de diverse activiteiten van onze Stichting.

Iedereen die de moeite gedaan heeft om op ons te stemmen bedankt hiervoor!

Rabobank

Bestuur Stichting Natuur en Landschap Zwijndrechtse Waard

Vrijwilligers pas

Aan alle vrijwilligers,

Ieder die voor 2022 een vrijwilligerspas willen ontvangen kunnen deze bij mij zo spoedig mogelijk opgeven.

Graag wil ik hiervoor alle gegevens van jullie ontvangen. Geslacht, naam en adres geboortedatum tel.nr. en email.

Met vriendelijke groet, Tine de Kievit

Hulp Pieten

Het werven van hulp pieten gaat gewoon door. Want de Sint heeft toch weer elk jaar nieuwe hulppieten nodig.

Deze Pieten gingen dus allemaal na een spannende middag met een hulppieten diploma naar huis.

Schoonmaker m/v voor 't Weetpunt gezocht

De Stichting is op zoek naar een schoonmaker/vrijwilliger die betrokken is of wil worden bij de Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard en graag een steentje wil bijdrage aan het schoonhouden van 't Weetpunt.

Schoonmaak duurt ongeveer 5 uur per week en het indelen van de dagen en de uren is aan de vrijwilliger maar onze voorkeur gaat uit naar maandag, woensdag en vrijdag.

De Stichting kan € 50 per week betalen.

Wij hopen van iemand een positieve reactie te krijgen.

Graag reageren naar : cees.roosendaal@hetnt.nl

PERS BERICHTEN

Help ons de kap van 179 bomen in Zwijndrecht te voorkomen!

De Bomenridders

Help ons de kap van 179 bomen in Zwijndrecht te voorkomen!

Op het terrein 't Hoff in de gemeente Zwijndrecht (Lindtse benedendijk 149-153) staat een boerderij met een lange historie, in de volksmond "boerderij 't Hoff" genoemd.

Al sinds 1960 is deze boerderij niet meer in bedrijf en er werd in de tussentijd een nieuwe wijk omheen gebouwd. De verbouwde boerderij met woonhuis en grote schuur wordt sindsdien gebruikt voor sport- en recreatiedoeleinden.

Aan de randen van het terrein rondom het boerenerf staan inmiddels 179 grote, gezonde bomen en die bieden samen een groene natuuroase in de voor de rest versteende en daardoor 's zomers vaak te warme omgeving. De grond is eigendom van de gemeente Zwijndrecht en de gemeente is nu van plan de bouw van eengezinswoningen op dit terrein toe te staan op zo'n manier dat bijna alle bomen gekapt dienen te worden.

De Bomenridders strijden samen met de bewonersgroep Heerlijkheid 't Hoff en Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard voor het behoud van de bomen.

Het is zowel een strijd tegen de kapvergunning als tegen het ontwerp bestemmingsplan, dat uitgaat van bouw precies op de plek van de bomen.

Volgens ons is bouw van noodzakelijke nieuwe woningen ook mogelijk zonder kap, en ontstaat op die manier juist een prachtige woonomgeving voor de nieuwe bewoners.

Wij roepen de gemeenteraad op te kiezen voor die optie, of de groene oase te laten zoals die nu is.

Wilt u deze strijd steunen? Teken dan de petitie via deze link, of steun deze actie met een donatie.

De Bomenridders verzamelen geld om zo nodig een gang naar de rechter mogelijk te maken. Daarbij hebben we professionele, externe deskundigheid nodig en die is niet gratis. Met uw donatie zijn we straks in staat om te procederen tegen dit bestemmingsplan en de kapvergunning voor 179 gezonde bomen!

Petitie: U kunt de online petitie "Zwijndrecht Natuurlijk" ondertekenen via [deze link](#)

Donatie: U kunt een bijdrage leveren via het donatieformulier, kies bij 'Project' de optie 'Petitie Zwijndrecht'.

Of klik hier:

<https://www.debomenridders.nl/onderwerp/zwijndrecht-bomenkap/>

Alvast bedankt!

Dit mailbericht mag u gerust doorsturen naar vrienden en bekenden. No problem. Jacques Rozendaal, web-redactie www.natuur-zw.n

ANDER NIEUWS

Bezwaar rondom bestrijden van bevers gegrond verklaard!

Vereniging Natuurmonumenten, Stichting het Zuid-Hollands Landschap en de Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland hebben gelijk gekregen op het bezwaar dat ze hadden aangetekend tegen de ontheffing voor het verstoren en vangen van bevers en het vernielen en beschadigen van beverburchten.

Zij pleitten voor maatwerk om de ontheffing specifiek te maken en in te zetten op monitoring van de beverpopulatie, preventief beleid en afstemming met de terreineigenaar voordat acties worden ondernomen. Daarnaast hebben zij nadrukkelijk gevraagd om een faunabeheerplan (BFP) voor de bever.

Dieren die in het wild in onze directe omgeving leven, zijn kwetsbaar en hebben onze bescherming nodig. Soms staat het 'succes' van een diersoort op gespannen voet met andere belangen in een gebied. Voor de bever in Zuid-Holland was het spannend: de provincie heeft op aanvraag van de faunabeheereenheid (FBE) in maart 2021 een te algemene ontheffing

afgegeven voor een groot gebied en moet deze nu aanpassen, zodat de bever niet meer mag worden gedood om algemene redenen.

Vervolg

In de tussentijd is de Faunabeheereenheid aan de slag gegaan met een concept faunabeheerplan. Voor de periode tot een ontheffing verleend kan worden op grond van dit nieuwe plan, is besloten om een opdracht te verlenen aan de FBE Zuid-Holland om de bever te beheren. Dit is noodzakelijk om in de komende tijd in te kunnen grijpen als er acute risico's dreigen.

Roofvogels vertellen het hele verhaal

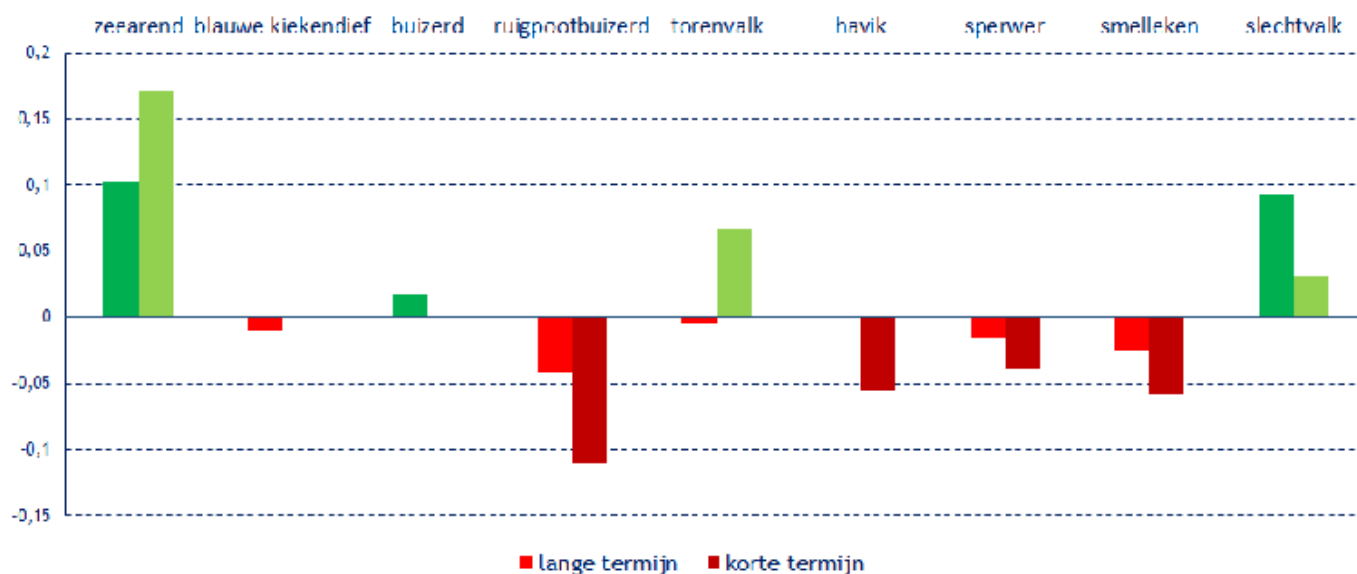
[Sovon Vogelonderzoek Nederland](#)

6-DEC-2021 - Een eenzame buizerd op een paaltje. Hoewel, eenzaam? De buizerd is een behoorlijk algemene roofvogel. Dat je tijdens één autorit soms meer dan tien buizerds ziet, was een halve eeuw geleden nog ondenkbaar. Maar geldt het succes van de buizerd ook voor andere roofvogelsoorten?

Roofvogels doen het hart van iedere natuurliefhebber sneller kloppen. Ze zijn snel en wendbaar, of groot en krachtig, en verrassen je regelmatig tijdens een buitentochtje. Dat roofvogels nu redelijk algemeen zijn, is helemaal geen vanzelfsprekendheid. Door het gebruik van persistente gifstoffen in de landbouw decimeerden hun aantallen tot in de jaren zeventig. Daarna ging het met de meeste soorten crescendo. De broedpopulaties groeiden en dat is niet alleen voor vogelaars duidelijk zichtbaar; er zitten meer buizerds op paaltjes langs de weg en recent huist er een groeiende populatie zeearenden in waterrijke gebieden. Maar niet van alle roofvogels groeien de aantallen nog. Dat is ook 's winters merkbaar.

Fietsrondje voor de wetenschap

Vogelaars die de afgelopen jaren in december meededen aan het [PTT-project van Sovon](#), *het jaarlijkse fietsrondje voor de wetenschap*, brachten deze veranderingen in kaart. Sinds 1978 telden ze afgerond zo'n 130.000 roofvogels vanaf duizenden vaste telpunten in het Nederlandse landschap. Zo'n systematische, jarenlange aanpak zorgt ervoor dat we betrouwbare uitspraken kunnen doen over veranderingen in vogelaantallen. Bij roofvogels blijken er dan uiteenlopende ontwikkelingen te zien, zoals ook te zien in onderstaand figuur.

Trendgetallen voor roofvogels die in Nederland overwinteren. Het trendgetal geeft de jaarlijks gemiddelde groei weer van de populatie, lange termijn 1980-2020 (lichte kleur), korte termijn 2009-2020 (donkere kleur). Een trendgetal van 0,1 betekent een jaarlijkse groei van 10 procent (Bron: Sovon/NEM/CBS)

Minder noorderlingen

Een opvallende tendens is de afname van soorten die in Noord-Europa broeden en door Nederland trekken of hier blijven overwinteren. Het smelleken is daar een voorbeeld van. Deze kleine, wendbare valk jaagt op zangvogels in open landschap. Wie weleens een smelleken in een opwaartse spiraal achter een veldleeuwerik heeft zien jakkeren, vergeet dat beeld nooit meer. Maar dat fenomeen wordt bij ons dus schaarser. Waarschijnlijk niet zozeer doordat de broedaantallen in Noord-Europa sterk afnemen, maar doordat smellekens gewoon veel minder te eten hebben in het winterse Nederland en dus liever elders de winter doorbrengen. Minder prooien, minder roofvogels. Die vlieger gaat bijna altijd op. Dat geldt ook voor ruigpootbuizerds, die minder woelmuizen kunnen vinden. Al nemen van deze soort de bronpopulaties in Scandinavië wel af.

Meer zeearenden en slechtvalken

De toename van de zeearend is in de eerste plaats het gevolg van Europese bescherming en het verbod op gifstoffen. Dat gaf deze imposante roofvogels de ruimte om weer terug te keren in West-Europa. In Nederland, met z'n vele watervogels, vinden 's winters inmiddels tientallen zeearenden onderdak. Het zijn vooral eigen broedvogels en hun nageslacht. Dat geldt inmiddels ook voor de slechtvalk. De broedpopulatie van inmiddels meer dan 200 paren laat nog jaarlijks een groei zien, maar de winteraantallen nemen niet zo snel meer toe. Waarschijnlijk blijven er minder slechtvalken uit noordelijke streken bij ons, omdat ze hier tegenwoordig moeten concurreren met lokale valken, buizerds en haviken.

Smelleken met vink (Bron: Harvey van Diek)

Drie onvolwassen zeearenden in de Noordwaard bij Werkendam, na een stuntelige jacht op

hazen. Vogelaars raken recent gewend (en verwend!) door groepjes jonge zeearenden op voedselrijke plekken (Bron: Merijn Loeve)

Havik over hoogtepunt

Bij standvogels, zoals de havik, volgen de winteraantallen vooral die van de broedpopulatie. Met andere woorden: hoeveel haviken er broeden, hoeveel jongen ze grootbrengen en hoe lang die blijven leven bepaalt ook hoeveel wij er 's winters zien. De populatie van de havik is in grote delen van Nederland duidelijk over zijn hoogtepunt heen. In de bossen op de zandgronden in Noord- en Midden-Nederland kunnen haviken steeds minder goed uit de voeten. Er zijn te weinig grote prooien en soms wordt een nestboom onverhoeds gekapt tijdens onvoorzichtige boskap. Op lange termijn is de havik nog stabiel, mede dankzij toename in de laaggelegen delen van Nederland, maar in de laatste twaalf jaar zien we deze ontwikkelingen al terug in een serieuze afname.

Top van de voedselketen

Wat doen die ontwikkelingen ertoe, behalve dat je als vogelaar, en misschien wel als vogelteller die trouw zijn route voor het PTT-project affietst, dus de ene roofvogelsoort zie opkomen en de ander ziet verdwijnen? Roofvogels staan aan de top van de voedselketen en vertellen dus het verhaal van het hele landschap. In de opkomst van soorten als zeearend en slechtvalk zien we de toename van belangrijke prooi-soorten (watervogels) en de kolonisatie van broedplekken die we tot voor kort onmogelijk achtten. Slechtvalken op torens

midden in de stad. Zeearenden in polderbosjes. Tegelijk is het voor roofvogels die hun kostje in het open, agrarische landschap bijeen moeten jagen armoe troef geworden. Dat beeld wordt scherper naarmate we nog beter gaan kijken. Naar buiten dus, achter het scherm vandaan. [Spring op de fiets, tel mee en pluus uit wat je ziet.](#)

Tekst: Albert de Jong, [Sovon Vogelonderzoek Nederland](#)

Foto's: Harvey van Diek; Merijn Loeve Grafiek: Sovon/NEM/CB

Aalscholver weer onder vuur in Europees Parlement

7-DEC-2021 - Onlangs lag de aalscholver opnieuw onder vuur, dit keer in het Europees Parlement. Er zouden te veel aalscholvers zijn, die door sterke toename van het aantal een bedreiging vormen voor de commerciële visserij. Onderzoeksresultaten wijzen echter anders uit. Vogelbescherming vindt dat we juist trots mogen zijn op de comeback van de aalscholver: een prachtig resultaat van de natuurbescherming.

Na toename volgt afname

De aalscholver is eeuwenlang vervolgd in Europa en in Nederland bijna uitgeroeid, in Frankrijk en België zelfs helemaal. Door wettelijke bescherming en het terugdringen van ernstige milieuvervuiling (onder andere door DDT) namen de aantallen broedparen sinds de jaren zeventig weer sterk toe. De piek werd bereikt in 2010, toen er ruim 24.000 paar in ons land broedden.

Aalscholver (Bron: IVN Vecht en Plassengebied)

In de laatste twaalf jaar neemt de aalscholver echter weer gestaag af, met minder dan vijf procent per jaar. In 2020 werden [16.500 paar geteld](#), dat is een derde minder dan in 2010. In heel Noordwest-Europa is dit ongeveer het beeld, met een vergelijkbare afname in de laatste jaren. De aantallen die hier 's winters verblijven wijzen op een aanvankelijk sterke toename en een stabilisatie in de laatste twaalf jaar (volgens Sovon Vogelonderzoek Nederland).

IJsselmeer

Recent onderzoek in het IJsselmeer laat zien dat het aantal broedparen daar gehalveerd is naar iets meer dan vierduizend per jaar. De instandhoudingsdoelstellingen, de ondergrens qua aantallen, komt daardoor in gevaar.

Aalscholver (Bron: Glenn Vermeersch)

Geen schade door aalscholvers

De naam dankt de aalscholver aan het eten van aal, de inmiddels zeer bedreigde paling. Toch eet de aalscholver voor het grootste gedeelte vis die voor de commerciële visserij oninteressant is. Het menu van de aalscholver bestaat voor zeventig procent uit pos en blankvoorn, soorten waar geen enkele vraag naar is. Er zijn, onder andere in opdracht van het ministerie van LNV, meerdere onderzoeken uitgevoerd naar de invloed van aalscholvers op de visstand en/of binnenvisserij. Tot op heden heeft geen van die onderzoeken negatieve effecten aangetoond van de aantallen aalscholvers op de visstand en/of de visserijbelangen. Het is wel duidelijk dat de visstand van commercieel benutte vissoorten in alle grote wateren, en vooral in het IJsselmeergebied, sterk onder druk staat. Structurele overbevissing vormt daarvoor de belangrijkste oorzaak.

Aalscholver (Bron: Dirk-Jan van Roest)

Verbeter

Ter verbetering van de ecologische kwaliteit van het IJsselmeer en andere grote wateren wordt onder andere gewerkt aan verdere verlaging van de voedselrijkdom en verbetering van het doorzicht van het water. Ook herstel van meer natuurlijke oeverzones en waterplantenvegetaties zal bijdragen aan een meer natuurlijke opbouw van de vispopulaties. Parallel hieraan wordt er gewerkt aan het bereiken van een duurzame visserij.

Vogelbescherming Nederland is een sterk voorstander van het herstel van de Nederlandse watersystemen, de ontwikkeling van een goede waterkwaliteit met een gezonde visstand en een duurzame binnenvisserij. Aalscholvers zijn door hun voedselkeuze en rol in het ecosysteem (toppositie in de voedselketen) uitstekende graadmeters voor de ecologische toestand van de Nederlandse binnenwateren. De discussie over de vermeende schadelijkheid van de aalscholvers voor de visstand en de visserij zal in een dergelijke situatie overbodig zijn.

Kroon op werk van natuurbescherming

De comeback van de aalscholver is een kroon op het werk van de natuurbescherming, zowel nationaal als internationaal. Aalscholvers komen sinds mensenheugenis voor in Nederland wateren. Ze horen hier thuis, net als andere inheemse viseters als zeehonden, bruinvissen en diverse vogels.

Tekst: [Vogelbescherming Nederland](#)

Foto's: Dirk-Jan van Roest, Flickr; IVN Vecht en Plassengebied; Glenn Vermeersch

Stoeplantje van de week: kleefkruid

[Hortus botanicus Leiden](#)

14-NOV-2021 - Als u deze week op jacht gaat naar het Stoeplantje van de week, neem dan kinderen mee. Kleefkruid wekt de plaaglust op en dat doet de plant geen kwaad. Tijdens de wandeling valt er veel te vertellen en weer thuis kunnen de waarnemingen gemeld voor een echt wetenschappelijk onderzoek. Dit is een fijn plantje om naar te speuren: het is gemakkelijk te vinden en een vergissing is vrijwel uitgesloten.

Kleefkruid op de stoep wandelt meestal mee op iemands rug (Bron: KU Leuven)

Als je kleefkruid op de stoep tegenkomt, dan is dat meestal in de vorm van een sliert groen op iemands rug, of van een horde kleine groene bolletjes op de trui of jas van iemand die in de tuin

heeft gewerkt. Echt tussen de stoeptegels vind je het stoepplantje van de week niet vaak. Wel vlak daarbij: in boomspiegels en in voedselrijke strookjes grond tegen de huizen.

Kleeftkruid in de berm. U kunt nu, in november, nog steeds bloemetjes vinden (Bron: KU Leuven)

Sterbladigen

Kleeftkruid (*Galium aparine*) is een plant uit de [sterbladigenfamilie](#). In Nederland zijn dat altijd kruiden - daarmee bedoelen we niet-verhoute planten. De blaadjes staan in kransen en bestaan uit één stuk. Meestal tel je zo'n zes blaadjes per krans. U kunt nu, in november, nog steeds bloemetjes vinden. Ze staan langs de vierkante stengel, niet alleen aan de top. De bloemetjes hebben vier kroonblaadjes; wit en tot twee millimeter groot.

De mini-bloemetjes van kleeftkruid staan langs de vierkante stengel en niet alleen aan de top (Bron: KU Leuven)

Borstelharen

De haren gebruikt de plant om hogerop te komen. Kleeftkruid is geen klimplant met tentakels, zuignappen, hechtwortels of windingen. Wat hij doet is meeliften: net als bramen, hop en rozen laat hij zich optillen door andere planten. Doordat de ruwe haren naar beneden wijzen, glijdt het plantje

makkelijk langs andere planten als het in de wind heen en weer beweegt. Gladjes op de weg naar boven, maar de andere kant op is er weerstand; dan houden de haren het tegen. Zo komt hij soms wel anderhalve meter hoog, ondanks z'n tere stengels. Bij haren denk je misschien aan iets pluizigs en aaibaars, maar bij kleeftkruid zijn de haren stevig. Borstelharen, noemt de flora het.

Borstelharen om hogerop te komen (Bron: KU Leuven)

Die borstelharen helpen kleeftkruid hogerop, maar ook op weg. Een mens of ander dier dat door de bosjes loopt neemt makkelijk een sliert mee aan z'n sokken of broekspijpen. Met een beetje geluk zit die sliert vol vruchtjes en komen die op een gunstig plekje terecht. Ook zonder sliert groen zijn de losse vruchtjes rappe meelifters.

Bijzonderheden

Kleeftkruid vermeerderd zich uitsluitend uit zaad, niet uit stekjes. Het houdt van erg voedselrijke, vooral stikstofrijke grond. Daar vormt het dichte matten, waardoor andere planten geen kans krijgen om ertussen te komen. Het stuifmeel in de kleine bloemetjes is eerder rijp dan de vrouwelijke delen, de stempels. Aan het begin van de bloei zal de bloem zichzelf daardoor niet bevruchten; het stuifmeel wordt hopelijk meegenomen door insecten naar andere exemplaren. Later bewegen de meeldraden met het stuifmeel zich richting stempels, zodat ze zich alsnog zelf bevruchten. Maar goed ook: er komen weinig insecten op de bloemen af, de zelfbestuiving zorgt voor veel vruchtjes. Die groeien op een dun steeltje vol haakvormige haartjes, ook het vruchtje zelf zit er vol mee. Een plant kan meer dan 400 van zulke vruchtjes per seizoen produceren en zaait zich uitbundig uit. Tuiniers kunnen erover meepraten. Voor kinderen is dolle pret om met de

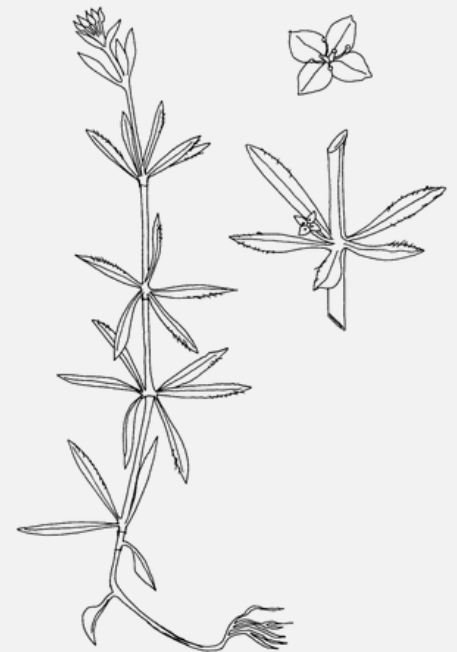
sliertjes groen een ander onschuldig te plagen, net als met de vruchten van hondstong of klit. Wildplukkers zijn ook blij met kleefkruid; ze voegen het blad toe aan groentesoepen en zetten een soort koffie van de geroosterde vruchtjes.

Vruchtje en steeltje zitten vol haakvormige haartjes (Bron: KU Leuven)

Wonderlijk gezelschap

Kleefkruid, uit het Stoepplantjes kleurboek (Bron: Nathalie Tirion)

De [sterbladigenfamilie](#) (*Rubiaceae*) is overigens een wonderlijk gezelschap. In warmere streken groeien beroemde familieleden, meestal struiken of kleinere bomen. Ik heb zelf jaren in de tropen gewerkt en daar verschillende [koffiesoorten](#) zien groeien, en ook [kina](#): dat is de plant waar vroeger kinine uit gemaakt werd. Ooit was kina een belangrijk middel tegen malaria en koorts. Ook in Nederland is een belangrijk economisch gewas uit deze familie geteeld: [meekrap](#) (*Rubia tinctorum*), waaruit de rode kleurstof [alizarine](#) werd gewonnen. In het [Stadhuismuseum in Zierikzee](#) is daar van alles over te ontdekken; Zierikzee was zeer belangrijk in de meekraphandel. Op dit moment is in de Systeemtuin van de Leidse Hortus overigens een informatiebord te zien over het Zierikzee Herbarium. Dat herbarium bevat planten die in onze Hortus verzameld zijn. [Online](#) kunt u het herbariumvel over de meekrap bewonderen. Verhalen genoeg dus over het kleefkruid en z'n familieleden; maar eerst naar buiten. [Geef uw waarnemingen door](#) en help onze PhD-kandidaat Nienke Beets met haar onderzoek naar stoepplantjes.

Zelf zaaien

Zaai eens wat zaadjes op een plek waar u ze goed kunt zien. U kunt de zaadjes nu verzamelen en meteen zaaien; kleefkruid kiemt meestal al voor de winter. De [kiemblaadjes](#) lijken helemaal niet op het blad van een volwassen plant, die kende u vast nog niet! En dan maar gauw weer uit de tuin wieden, of opkweken voor de soep. Een stoepplantje om nooit meer te vergeten en misschien nooit meer kwijt te raken.

Tekst: Paul Keßler, [Hortus Botanicus Leiden](#)

Foto's: KU Leuven

Tekening: Nathalie Tirion

Onopvallende piepjes in de lucht

In deze tijd van het jaar hoor je, met name in de vroege ochtend, regelmatig piepje in de lucht. Min of meer te omschrijven als '*Psiep-psiep*'. Als je er op let natuurlijk, want het is maar een onopvallend geluidje. Wanneer je bij het horen van die zachte roepjes omhoog zou kijken, dan kom je meestal één of enkele kleine vogeltjes tegen, die stug, licht golvend, doorvliegend naar het zuiden. Graspiepers! In de lucht zie je ze meestal alleen als silhouetjes langs trekken, maar op de grond zijn het ook onopvallende vogeltjes.

De vogeltrek neemt doorgaans gedurende de ochtend af, zodat je in de middag vaak op weilanden of op andere plekken met kort gras en relatief kale bodem, graspiepers kan tegenkomen. In de middag moeten ze namelijk de energie die ze verloren zijn door het vliegen in de ochtend weer opbouwen. Ze kunnen op een ochtend zo een paar honderd kilometer afleggen, en de volgende dag moeten ze ook weer verder. Daarom zoeken ze tussen het gras naar vliegjes, spinnetjes en

andere kleine beestjes, die ze met hun fijne, dunnen snaveltje tussen het gras wegpikken. Wanneer je ze dan vlak voordat ze vertrekken in de hand zou hebben, dan zie je dat de buik en de keel helemaal geel opgezwollen zijn. Dat is zogenaamde trekvet, wat ze heel snel kunnen opslaan en verbranden. Na een dag vliegen zijn die paar gram (en dat is best veel voor een vogel van 17 gram) zo ook weer snel verloren.

Deze grijsgroenige vogeltjes met hun gespikkelde borst, zijn met name afkomstig uit de Scandinavische landen, IJsland en Schotland. Daar broeden ze vrijwel overal, als er maar gras en voldoende insecten aanwezig zijn. Ook in Nederlanden broeden graspiepers, maar het is een soort die hier zeer snel in aantal terugloopt. In Ambacht en Zwijndrecht is het dan ook al jaren geen broedvogel meer, wat het ooit wel is geweest. In de eerste plaats natuurlijk omdat het grootste deel van het platteland is volgebouwd, maar ook omdat de landbouw die er nog is, veel grootschaliger is geworden. De afwisseling is uit het landschap verdwenen en graspieper is bij uitstek een soort die gebaat is bij randjes, slootkantjes, weilandjes en dijkjes, waar ze gemakkelijk naar voedsel kunnen zoeken. Daarnaast gaat het ook met hun belangrijkste voedselbron, insecten, niet best.

Vanaf eind september zijn ze hier dus wel weer te vinden. De meeste graspiepers die nu langs komen zullen doortrekken, maar een deel zal hier ook blijven om te overwinteren. Als het gaat vriezen zullen zij dan overigens wel weer verder trekken, wellicht wel tot in Marokko, wat de eindbestemming is voor een deel van de graspiepers. Daar zijn ze nu nog lang niet, want de trek is hier nu bijna op het hoogtepunt. Zeker op dagen met een wat zuidelijke wind zijn ze het beste te zien. De vogels hebben dan immers tegenwind en vliegen daardoor een stuk lager, zodat ze daar minder last van hebben. Op topdagen zijn in de Crezéepolder wel tot tienduizend langstrekkende exemplaren geteld. Opletten dus!

Heeft u vragen, zelf wat onbekends gezien of andere opmerkingen? Mail me gerust: cornelisfokker@gmail.com

Gemiva winkel in het Weetpunt

GEMIVA-SVG GROEP

Samen maken we het verschil

Vogelhuisjes
Kaarsen
Decoratie
Aardewerk
Vogelvoerbakjes
En nog veel meer leuke
dingen voor u huis
U steunt hier Gemiva
het Weetpunt

Contante betaling

Buiten de regio

Duitse wolvenpopulatie blijft groeien

In het monitoringsjaar 2020-2021 zijn in Duitsland 157 wolvenroedels, 27 paartjes en 19 solitaire levende wolven waargenomen. In 149 roedels is voortplanting aangetoond met als resultaat minimaal 556 jonge welpen. Het zwaartepunt van de Duitse wolvenpopulatie ligt in Noordoost-Duitsland, hoewel het aantal wolven ook toeneemt in andere delen van Duitsland.

Dit blijkt uit [de meest recente gegevens](#) van het Bundesamt für Naturschutz (BfN) en het Dokumentations- und Beratungsstelle des Bundes zum Thema Wolf (DBBW).

Net als in Nederland waren wolven in Duitsland uitgestorven. Wolven zijn in het jaar 2000 teruggekeerd in Duitsland. De eerste wolvenroedel was in de Lausitz regio in deelstaat Saksen. De afgelopen twee jaren is de wolvenpopulatie in de deelstaat Saksen gestabiliseerd op [29 roedels](#). Ook in de [deelstaat Brandenburg](#) lijkt de toename in het aantal wolventerritoria af te nemen. Via [deze kaart](#) is de ontwikkeling door de tijd zichtbaar.

De grootste toename in wolven is te vinden in de deelstaat Nedersaksen. Op korte afstand van de Nederlandse grens zijn in deze deelstaat vier roedels te vinden. Ook in de deelstaat Nordrhein-Westfalen is niet ver van de Nederlandse grens een roedel te vinden, net ten noorden van Oberhausen.

De meeste wolven in Nederland zijn afkomstig uit de Duitse wolvenpopulatie. Jonge wolven beginnen wanneer ze één of twee jaar oud zijn aan hun zoektocht naar een eigen territorium. Hierbij worden afstanden van honderden en soms zelfs duizenden kilometers afgelegd. In Nederland is één territoriale wolf afkomstig uit de Frans-Italiaanse populatie, namelijk GW1625m. Deze mannelijke wolf is gevestigd in de regio Groote Heide ten zuidoosten van Eindhoven.

Tekst: [Zoogdiervereniging](#)

Foto: Aaldrik Pot

Kort WetensWaard

Online cursus: 'Aan de slag met een levende tuin'

Een bloeiende lente plant je in de herfst! Volg de nieuwe [e-learning 'Een levende tuin'](https://natuuracademieonline.ivn.nl/resource/s/natuur-en-mens-aan-de-slag-met-een-levende-tuin?utm_source=nieuwsbrief&utm_medium=email&utm_campaign=mensennatuur_november2021) met tips van duurzaam tuinontwerper Anne Wieggers, onder andere bekend van het tv-programma Binnenstebuiten.

Kopieert deze link:

https://natuuracademieonline.ivn.nl/resource/s/natuur-en-mens-aan-de-slag-met-een-levende-tuin?utm_source=nieuwsbrief&utm_medium=email&utm_campaign=mensennatuur_november2021

**vrijwilligers
gevraagd!**

M/V

Vrijwilliger worden?

Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard

Wij bieden wij u de mogelijkheid aan om een (korte of eendaagse) cursus te volgen.

Er zijn vele mogelijkheden informeer gewoon eens!

Werkgroep Flora en fauna

Werkgroep Weetpunt

Vogel Werkgroep

Werkgroep natuuronderhoud

Boeren adviseren met erf beleid

**O.a. door het maken en plaatsen van
vogelkasten**

**Gastvrouw of gastheer voor het
“Weetpunt”**

Vogeltellers

**Vogels tellen is leuk en kan eenvoudig
beginnen**

Excursies leiders

Werken in de natuur Hooge

|Nesse/Veerplaat

Folder beschikbaar